

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní hra pro cvičení předmětu 3am294, Územní a katastrální politika v kultuře a památkové péči

Cíl hry:

Smyslem úvodní hry je (vedle aktivizace studentů po úvodních informacích o předmětu) demonstrování pojmů, které jsou klíčové pro celý předmět *Územní a katastrální politika v kultuře a památkové péči*. Jde především o princip trvale udržitelného rozvoje, který bývá součástí výuky na středních školách, jeho pouhý popis je však vzdálený praxi. Definice trvale udržitelného rozvoje je součástí legislativy (zákon č. 183/2006, Stavební zákon), pro pochopení problematiky je nutné uvést konkrétní, modelové příklady, které studentům problematiku přiblíží.

Ekonomické, sociální/kulturní a environmentální aspekty využívání prostoru jsou vykresleny ve třech případových studiích. Jejich podoba je inspirována reálnými případy a case studies jsou doplněny názvy reálných municipalit, nejde však o skutečné, dohledatelné případy a studenti nemají za úkol dohledat další informace (mimo obecných informací k tématu). Úkolem studentů rozdělených do dvojic či malých týmů je prodiskutování a následné představení zadaných rolí. Case studies jsou přitom dvoukolové, studenti dostanou doplňující informace, které mohou změnit vyznění celého případu.

Vzhledem k tomu, že zájmy popisovaných aktérů jdou proti sobě a mezi návrhy na využití prostoru jsou záměrně rozpory, může být cvičení uvozeno otázkou, zda vůbec lze dosáhnout společenského konsensu. V závěru pak může být jako příspěvek ekonomie jako vědy k řešení této otázky představen princip Pareto efektivity. K tomu, aby však mohlo být nalezeno paretoefektivní řešení, musí být známy pozice jednotlivých aktérů. Evidentní nedostatek informací, který k jednotlivým případům studenti mají, může působit až nepříjemně, je však sám o sobě podnětem k závěrečnému shrnutí: Bez znalosti věcí a dostupných dat je riziko neefektivního či nespravedlivého rozhodnutí řádově větší.

Průběh hry:

Studenti jsou rozděleni do dvojic či trojic na celkově devět skupin (tři case studies, každá se třemi týmy). Každá skupina dostane zadání, které má krátce prodiskutovat a následně představit jeho hlavní body ostatním. Pokud v učebně není možné přemísťovat mobiliář, lze zůstat na svých místech, v tom případě jde spíše o seznámení ostatních se svými stanovisky. V případě učeben, které umožňují interaktivní výuku, je možné pracovat s prostorem a např. nechat pracovat studenty prodiskutovat celý případ (tři skupiny) a následně seznámit ostatní s výsledkem.

Po vyjasnění těchto základních stanovisek dostanou skupiny doplňující informace. Ty znovu prodiskutují, seznámí s nimi ostatní a následně (už všichni přítomní) hledají efektivní řešení. Pedagog je především moderátorem, může připomínat některá fakta, která zazněla, neměl by ale v průběhu zasahovat do diskuse, resp. prosazovat svůj názor. Na závěr shrne výsledky, ke kterým skupiny došly, a připomene různé alternativy řešení, které jednotlivé případy umožňují.

Zařazení v rámci předmětu:

Hra je součástí prvního cvičení předmětu 3AM294, *Územní a katastrální politika v kultuře a památkové péči*. Je zařazena po úvodních informacích, resp. úkolech (zadání semestrálních prací).

Časová náročnost: 45 minut

- cca 5 minut rozdělení studentů do týmů,
- cca 15 minut první kolo hry (diskuse ve skupinách, role playing nejvýše minutu každý tým, bez doplnění pedagoga)
- cca 15 minut druhé kolo hry (pročtení doplněných zadání, diskuse ve skupinách, role playing, hledání efektivních řešení)
- cca 10 minut závěrečné shrnutí, definice trvale udržitelného rozvoje, diskuse.

Úvodní hra pro cvičení předmětu 3am294, Územní a katastrální politika v kultuře a památkové péči – zadání pro studenty

ZADÁNÍ 1

Zadání 1 E

Jste zástupci Ředitelství silnic a dálnic pověřeni koordinací přípravných prací na dobudování dálnice D6 z Prahy do Karlových Varů. Ta významně zlepší dostupnost, zvýší ekonomickou výkonnost a atraktivitu celého karlovarského regionu. Ve hře je několik možných variant jejího trasování, ekonomicky výrazně nejvýhodnější je přitom tzv. „varianta zámecký park“ vyžadující průtah zanedbaným zámeckým parkem nacházejícím se na okraji Karlových Varů. Proti této variantě se staví různé lokální skupiny prosazující variantu delší, která je však technologicky mnohem náročnější (na ní je nutné vybudovat řadu hlubokých zářezů, jako i přemostění dvou údolí) a jejíž stavba se kvůli tomu určitě nejen prodraží, ale i časově protáhne.

Zadání 1 E (doplňující informace)

Dálnice z Prahy do Karlových Varů přinese podle odhadů zvýšení regionálního HDP Karlovarského kraje v řádu desítek miliard ročně, také díky zlepšenému výsledku turismu. Instituce státní správy, krajské a obecní samosprávy, jakož i místní podnikatelé se shodují na tom, že dálnice musí být vybudována, a to čím dříve, tím lépe. Delší varianta stavby je podle projektu o 7,4 mld. Kč dražší. ŘSD se navíc netají obavami, že případná realizace delší varianty dálnice bude spojena s nutností obtížného vyvlastňování některých pozemků, čímž se vlastní realizace stavby může odsunout o dalších 5 až 10 let.

Zadání 1 S

Jste zástupci skautského oddílu Karlovarská Jitřenka, který působí na sídlišti na okraji Karlových Varů. Pro svoji činnost, zejména pak pro různé oddílové hry pravidelně využíváte nedaleký rozlehlý a historicky cenný, byť v současnosti velmi zanedbaný bývalý zámecký park. Areál bývalého parku je vůbec z pohledu místních jediným vhodným místem v okolí, kam se dá chodit na procházky s dětmi. Je třeba jej chránit a udržovat. Bylo by vhodné jej vyčistit, doplnit ho dalšími lavičkami, herními prvky apod. Alternativy k zámeckému parku v lokalitě takřka neexistují. Děti si mohou hrát v malém areálu poblíž bývalé porcelánky, jiný nezastavěný prostor však v oblasti není. V této chvíli se však dozvídáte, že přímo středem areálu bývalého zámeckého parku by měla vést trasa dokončované dálnice D6 z Prahy.

Zadání 1 S (doplňující informace)

Bývalý zámecký park (budova zámku byla po samovolném zřícení levého křídla zcela demolována v roce 1984) se rozkládá na území statutárního města Karlovy Vary, vlastníkem pozemků, na kterých se park nachází, je však historicky obec těsně sousedící s Karlovými Vary. Samosprávě obce na osudu parku příliš nezáleží, park je pro její obyvatele prakticky nepřístupný, obec navíc nemá v rozpočtu k dispozici jakékoliv prostředky na jeho údržbu, natožpak obnovu, která by si dle názoru odborníků vyžádala investice v řádu desítek miliónů Kč. Obec v minulosti opakovaně park (tj. pozemky, na nichž park leží) nabízela k odprodeji statutárnímu městu Karlovy Vary, město však i přes finanční výhodnost nabídky zatím pokaždé odmítalo.

Zadání 1 N

Jste pracovníci odboru životního prostředí Krajského úřadu Karlovarského kraje. V posudku k dostavbě dálnice D6 se vyjadřujete k možnosti, že by trasa dálnice u Karlových Varů vedla přes areál bývalého zámeckého parku na okraji města. Ten je v současné době fakticky neobnovitelný, po roce 1945 takřka nebyl udržován, pro jeho uvedení do řádného stavu by bylo nutné okamžitě vykácet většinu současných dřevin – jde totiž o přestárlé a hnilobou zachvácené stromy hrozící rozlomením při prvním silnějším větru či těžší sněhové pokrývce.

Zadání 1 N (doplňující informace)

V bývalém zámeckém parku byl na pravidelné entomologické prohlídce zachycen vzácný páchník hnědý, živící se tlejícím listnatým dřevem (viz např. <http://www.biomonitring.cz/druhy.php?druhID=17>). Páchník hnědý je vzácnou součástí ekosystému (např. potravou mnoha hmyzožravých ptáků) a je nutné jej chránit. Park s historickými dřevinami je pro tohoto brouka ideálním biotopem. Jeho ochraně by se měl bezpodmínečně a okamžitě přizpůsobit způsob péče o danou lokalitu, je třeba přestat odvážet spadané větve a tlející stromy a ponechat páchníkovi nutný prostor k životu. To však neznamená, že páchník nutně potřebuje mít k dispozici celý rozlehlý park, zcela postačí, budou-li v přirozeném stavu ponechány např. okrajové partie bývalého zámeckého areálu.

ZADÁNÍ 2

Zadání 2 E

Jste členové rady města Pacov a řešíte žádost městské galerie, která je příspěvkovou organizací zřízenou městem, na generální rekonstrukci oken. Podle žádosti je rekonstrukce nezbytná; stávající špaletová okna jsou ve velmi špatném stavu. Galerie přitom preferuje variantu velmi nákladné celkové rekonstrukce celé čelní strany budovy s vybudováním jakési „observatoře“ z kombinace skla a plastů. Jde o řešení, které může samo o sobě přilákat do galerie řadu nových návštěvníků, mj. i z řad turistů. Galerie hospodáří dle vlastního rozpočtu, ten je ale vždy plánován i realizován v pouze minimálním nezbytně nutném objemu; sama galerie tudíž nemá k dispozici žádné vlastní využitelné prostředky. Rozpočet města je zejména v posledních několika letech velmi napjatý, plánovaný objem investičních výdajů na rekonstrukci bude nutné uvolnit z městských rozpočtových rezerv. Takový záměr je kritizován opozicí, která zejména s ohledem na blížící se komunální volby bedlivě hlídá každý váš krok.

Zadání 2 E (doplňující informace)

Galerie byla už mnohokrát vyzvána, aby se snažila získat sponzora / sponzory. V několika případech již vedla s potenciálními sponzory jednání, ta však skončila pokaždé neúspěšně. Důvodem byly požadavky sponzorů na možnost vlastní prezentace v prostorách galerie, popř. občasné využití těchto prostor pro jejich účely. Ředitel galerie však takové „zneužití“ prostor, v nichž je prezentováno skutečné umění, zásadně odmítá, za žádných okolností prý nehodlá z galerie „vytvářet žádný Disneyland“.

Zadání 2 S

Jste vedoucími pracovníky městské galerie. V současné chvíli řešíte problém rekonstrukce oken, která jsou již v havarijním stavu. Podle názoru vámi osloveného architekta by bylo pro zlepšení komfortu návštěvníků galerie nejvhodnější vybourat stará okna v prvním patře ve směru na parkoviště a vystavět moderní „observatoř“ (kombinace skla a tvrzeného plastu). Jde o elegantní a současně i funkční řešení, které může samo o sobě přilákat do galerie řadu nových návštěvníků, mj. i z řad turistů. Výhodou je rozlehlost prosklené plochy nabízející úplné nové možnosti pro prezentaci uměleckých děl v galerii. Nevýhodou tohoto řešení je cena, částka nutná na rekonstrukci by se v daném případě až ztrojnásobila, mj. i z důvodu nutnosti instalace žaluzií pro případ příliš intenzivního slunečního svitu.

Zadání 2 S (doplňující informace)

Rekonstrukce oken může být provedena formou náhrady stávajících špaletových oken za nová, popř. jejich výměnou za okna plastová. Variantou by ale byla i pouhá repase a nátěr současných špaletových oken, kterou by coby opravu bylo možné financovat z běžných neinvestičních výdajů rozpočtu (v neinvestiční části je možné z rozpočtu města čerpat prostředky jednodušeji, navíc na opravy a údržbu budov má město zřízeno i zvláštní rezervu). Současně by bylo možné opravu bez výběrového řízení zadat místní truhlářské firmě, která by se postarala i o jejich další údržbu po dobu následujících 20 let s pravidelnými dvouletými revizemi. Ve výsledku však takový postup vyjde finančně výrazně draž nežli v případě jednorázové výměny oken, kde se poté v následujících 8 (v případě oken plastových dokonce až 20) letech na takto vyměněná okna „nemusí ani sáhnout“.

Zadání 2 N

Jste zástupci ornitologického spolku. Dozvěděli jste se, že se chystá zásadní rekonstrukce budovy místní galerie, na jejíž čelní straně má vzniknout obří prosklená plocha. Díky špatným nebo žádným opatřením zahyne v Evropě při nárazech do skel 100 milionů ptáků ročně. To je pětikrát více, než při úrazech ptáků na drátech vysokého napětí a desetkrát více, než kolik jich uloví domácí kočky, viz: <https://www.ochranaptaku.cz/myty-o-ucinne-ochrane2/>. Střet s velkou průhlednou plochou se stává jednou z hlavních příčin úhynu ptáků v Evropě. Problematické jsou jak okna větší velikosti, tak zábrany u dálnic.

Zadání 2 N (doplňující informace)

Ptáky lze od nárazu do oken ochránit nalepením siluety dravce. Osamělá silueta samolepky dravce ptáky nezastraší ani neochrání. Na tvaru samolepky vůbec nezáleží. Jen dostatečné množství samolepek v jakémkoliv tvaru pomůže ptákům registrovat okno jako nebezpečnou překážku. Při diskusi s členem vašeho spolku, který působí na MÚ Pacov, jste zjistili, že odbor památkové péče městského úřadu není z navrženého řešení prosklení čelní strany budovy galerie „nijak nadšen“ (jde o v rámci města o zcela atypické řešení). Rovněž stavební odbor MÚ údajně vyslovil pochybnosti o souladu navrženého řešení s příslušnými právními předpisy a normami.

ZADÁNÍ 3

Zadání 3 E

Jste zástupci developerské společnosti, jejímž záměrem je vystavět nové obytné domy v lokalitě rozlehlé zahrádkářské kolonie rozkládající se na okraji statutárního města Plzně. Lokalita, v níž se nachází zahrádkářská kolonie, má skvělou polohu na kopci nad městem, samotný areál je přitom situován v zásadě na rovině. Z okrajů kolonie je nádherný výhled na město, za dobré viditelnosti je možné pozorovat Šumavu i celé západní pohraničí, v ideálním případě jsou prý vidět i Alpy. Pozemky od zahrádkářů dokážete podle předběžných průzkumů vykoupit za cca 1000 – 1200 Kč za metr, problémem však je roztržitost pozemkové držby v dané lokalitě. V celé kolonii se nachází více než 200 jednotlivých pozemků, z nichž řada má (zejména v důsledku dědických řízení) i více vlastníků.

Zadání 3 E (doplňující informace)

Město potřebuje vystavět nové byty zejména pro mladé rodiny. Magistrát města (odbor bytový a rovněž odbor sociálních věcí) jste oficiálně kontaktovali a ve svém dopise přislíbili, že jste ochotni s městem jednat právě i o nabídce bytových možností pro mladé rodiny s dětmi, která by byla cenově přijatelná, včetně zajištění vhodných forem profinancování nákupu dané nemovitosti (popř. i o možnosti zapojení města v podobě garance, poskytnutí příspěvku na koupi bytu či přímé investice města do nákupu nově vystavěných bytů). Pro řadu současných vlastníků pozemků by bylo jejich vykoupení bylo velmi zajímavým řešením – zahrádky jsou aktuálně v zásadě neprodejně, na trhu chybí poptávka. Navíc se už ví, že jste ochotni stávajícím vlastníkům pozemků, kteří svůj pozemek odprodají, nabídnout byt či dům v dané lokalitě za skutečně zajímavou cenu.

Zadání 3 S

Jste skupina rodičů, která se aktivně brání proti záměru změnit areál zahrádkářské kolonie na okraji Plzně v sídliště s novými bytovými domy. Argumentuje přírodní, rekreační a kulturní hodnotou, jakož i úlohou areálu coby přirozeného biokoridoru v krajině. V tom vám výrazně nahrává i podoba nového územního plánu města. Místo je navíc díky úžasnému výhledu na celé město oblíbeným cílem víkendových vycházek Plzeňanů. V případě realizace nové zástavby se však současná podoba místa radikálně změní, z celého prostoru se stane standardní urbanizovaný prostor sídlištního charakteru.

Zadání 3 S (doplňující informace)

Zahrádkářská kolonie na okraji města má stále méně aktivních členů, věkový průměr zahrádkářů se pohybuje kolem 70 let. Takřka nikdo z aktivních členů se však nechce své zahrádky vzdát. Dokonce se již objevila malá skupina mladých nadšenců, kteří chtějí na pozemcích hospodařit stejně jako jejich předchůdci. I vaše skupina rodičů využívá prostor kolonie, byť nikoliv přímo k zahrádkaření. Funkčním spojením 4 sousedících zahrádek vznikl pěkný herní areál, kam rádi pravidelně chodíte jak vy, tak i vaše děti. Ačkoliv se zdálo, že vaše iniciativa může být zejména původním zahrádkářům proti myslí, stal se pravý opak. Díky tomu, že děti vedete k úctě k přírodě, projevují i zájem o pěstování nejrůznějších plodin i květin. Samy dokonce začaly chodit pomáhat i na okolní zahrádky, postupně se sblížily i se staršími zahrádkáři, kteří je nyní již berou jako svá vlastní vnoučata.

Zadání 3 N

Jste zástupci odboru ochrany životního prostředí Magistrátu města Plzně. Máte se vyjádřit k plánům na zrušení velké zahrádkářské kolonie s následnou zástavbou jejího prostoru novými bytovými domy. Ochrana zemědělské půdy je v ČR na velmi špatné úrovni. Stále více půdy je zabíráno pro výstavbu obytných a skladových komplexů. Ohroženy jsou zejména doposud nezastavěné nezpevněné pozemky ve městech, které významně pomáhají v hospodaření s dešťovou vodou (sucho, povodně).

Zadání 3 N (doplňující informace)

Případná zástavba současné zahrádkářské kolonie je z hlediska vašeho odboru velmi nešťastným řešením. Celé návrší nyní plní funkci přirozeného rezervoáru podpovrchové vody, zpevněním jeho povrchu v důsledku komplexní bytové zástavby hrozí, že se zásadně změní hydrogeologické poměry v širokém okolí. Kompenzační opatření jsou možná, jde především o hustotu zástavby, omezení dlažeb, jímání a opětovné využití dešťové vody, realizaci „zelených“ střechy ad. Náklady na taková opatření jdou však u průměrné stavby jediného bytového domu do desítek milionů korun, znamenají nutnost rozvolnění zástavby v prostoru a ponechání výrazně větších ploch v původní podobě.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

